

VĚTRNÉ ELEKTRÁRNY JAKO SOCIÁLNĚ-PROSTOROVÉ DILEMA

Argumenty oponentů

- větrné elektrárny nemohou vyřešit náš energetický problém
- jsou nespolehlivé - závislé na výkyvech větru, drahé a ekonomicky nerentabilní
- narušují krajinu a životní prostředí (přírozené biotopy), jsou hlučné
- likvidují cestovní ruch, snižují ceny nemovitostí, narušují TV-sígnál
- ... (stíni na poli, rozhánějí mraky, déšť,...)

Argumenty obhájců

- větrná energie jako alternativa k dosud využívaným zdrojům (aspekt klimatických změn)
- zdroje větrné energie jsou na rozdíl od fosilních paliv neomezené, energie neprodukuje odpady znečišťující životní prostředí a je bezpečná
- jsou to stavby dočasné (po ukončení životnosti jsou snadno demontovatelné a recyklovatelné)
- politický aspekt - vyrovnávání nedostatečné energetické bilance z obnovitelných zdrojů a pozice naší země vůči závazkům EU

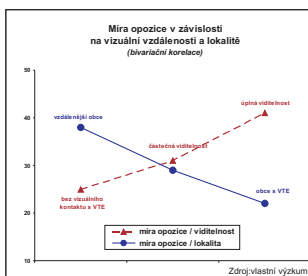
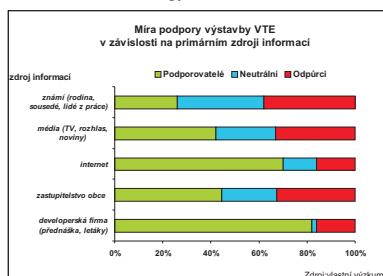

Názory a postoje lidí jsou převážně závislé na vlastních představách, hodnotách a preferencích + mýtech, předsudcích, názorových vůdcích...

/ Do jaké míry turbíny narušují či ozvlášťují krajinou scenerii je věc individuálního názoru... Zda je větrná energie drahá nebo levná závisí na tom, jak moc je váženo nebezpečí změn globálního klimatu, apod./

Bariéry rozvoje větrné energetiky

- nevyjasněný postoj českých ekologů a environmentalistů k využívání obnovitelných zdrojů
- nekonzistentnost v rozhodovacím procesu: různé regionální a lokální autority interpretují národní energet. strategii rozdílnými způsoby
- chybějící zonace území s plochami nevhodnými pro výstavbu VTE
- nedorešené otázky vlivu na krajinu, životní prostředí, kvalitu života, potenciál cestovního ruchu, ap.
- šíření mnoha mýtů na úkor věcných otevřených diskusí opřených o fakta a nezávislé monitorinky

Formy lokální opozice

Typ A: Pozitivní postoj k VTE v kombinaci s odmítáním jejich výstavby v území vlastního bydliště

Typ B: Odmítání výstavby VTE v blízkosti svého bydliště, protože člověk je proti využívání technologie všeobecně

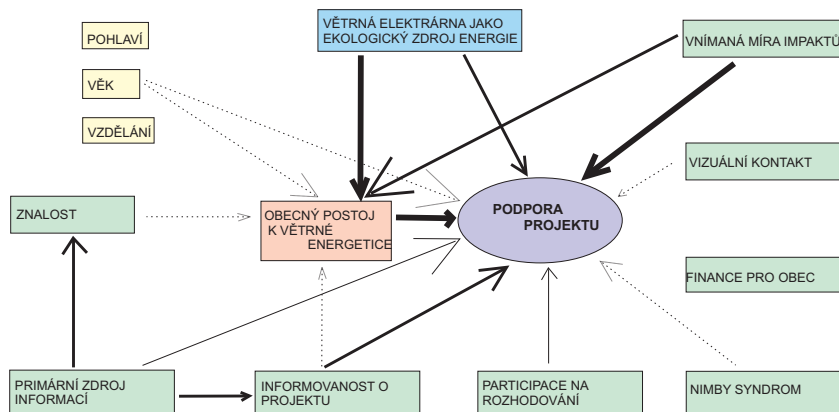
Typ C: Obecně pozitivní postoj k VTE se změnil v negativní (s odmítáním technologie jako takové) jako důsledek konfrontace s konkrétní plánovanou výstavbou a diskuzemi a jednáním okolo

Typ D: Opozice proti výstavbě VTE je způsobená skutečností, že konkrétní stavební plány či kontext projektu jsou z nějakého důvodu špatné, bez toho, aby člověk zavrhnul využívání větrné energie jako takové

Faktory ovlivňující vnímání a postoje k větrným elektrárnám

ASPEKT	KLÍČOVÉ FAKTORY
Fyziko-technický	celková velikost a počet větrné farmy; počet a nepohodlní frekv. zvukových bŕn; akustické i další technické parametry
Kontextuálně-environmentální	celkový krajinový kontext (charakter terénu, typ krajiny, krajiny apod.)
Politiko-institucionální	energetická politika a podpora obnovitelných zdrojů; nára. vanající osobní politická úctami; upřesňování o možnostech veřejného politického zájvu; multistakeholder kapacita; veřejné procedurální postupy a účast stávkovníků při rozhodování
Sociálně-komunikační	vliv sociálních sítí a vzájemní rodiny; možná přátelská; sociální; inform. sdělení a názorových vůdců; míra důvěry; apod.
Symbolicko-ideologický	identifikace s skupinami úbitarosti a silné reprezentace větrných elektráren
Sociálněekonomický	finanční (akciová) podílnictví na projektu a jiné profity
Lokální (místní)	lokální mýty; vliv a kontext v rámci komunit; specifické lokální zkušenosti; úzké a přímé spojení s jeho obyvateli; NIMBY syndrom; ad.
Personální (osobní)	individuální hodnoty a preferenc; znalosti o dané problematice a předchozí zkušenosti

Zdroj: Představa a upraveno podle Davina-Wright, 2005

Projekty a rozhodování

NIMBY (Not-In-My-Backyard)

- odpor místních obyvatel proti uskutečnění nového projektu i přesto, že by Tito (či společnost jako celek) z projektu nějakým způsobem profitovali

LULU (Locally-Unwanted-Land-Use) - varianta NIMBY

NIABY (Not-In-Anyone's-Backyard)

- opozice k takovým projektům, které by neměly být realizovány v ničem zázemí (nikde)

BANANA (Build-Absolutely-Nothing-Anywhere-Near-Anything)

- označení některých zájmových skupin či aktivistů stavějících se proti jakýmkoliv novým rozvojovým plánům obecně (na rozdíl od NIMBY-stů stojících v opozici vůči projektům „na vlastním dvorku“)

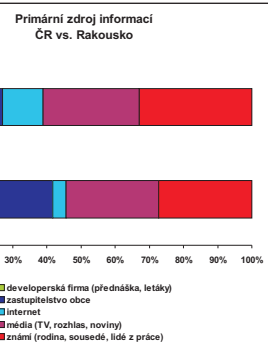
Hlavní argumenty obhájců a odpůrců větrných elektráren v ČR, Rakousku a na Slovensku

ČESKÁ REPUBLIKA	RAKOUSKO	SLOVENSKO
PRO (celkem) 59%	PRO (celkem) 67%	PRO (celkem) 70%
Argumenty (relativní četnosti)	Argumenty (relativní četnosti)	Argumenty (relativní četnosti)
Ekonomická výhoda pro obec 39%	Ekologická energie 60%	Ekonomická výhoda pro obec 35%
Ekologická energie 30%	Lepší než atom 22%	Ekologická energie 25%
Nevalí jin 15%	Levnější energie 15%	Levnější elektrická energie 20%
Zatravnění obce 5%	Ekonomické výhody pro obec 2%	Zatravnění obce 15%
Lepší než atom 7%	Jiný důvod 1%	Novinka, má to budoucnost 3%
Jiný důvod 1%	---	Jiný důvod 2%
PROTI (celkem) 26%	PROTI (celkem) 20%	PROTI (celkem) 11%
Argumenty (relativní četnosti)	Argumenty (relativní četnosti)	Argumenty (relativní četnosti)
Narušení krajiny 63%	Narušení krajiny 61%	Narušení krajiny 40%
Hluk 15%	Někde levnější elektrina 16%	Narušení krajiny 35%
Základní prospek pro obec 13%	Základní prospek pro obec 10%	Málo informací, neznalost 15%
Neekonomičnost 5%	Hluk 5%	Neekonomičnost 6%
Jiný důvod 1%	Jiný důvod 5%	Jiný důvod 4%

Zdroj: vlastní výzkum

Tématika je zpracovávána kolektivem pracovníků Ústavu geoniky AV ČR v.v.i., v rámci projektu GA AV ČR "Využití větrné energie: Hodnocení prostorových vztahů, environmentálních aspektů a sociálních souvislostí pomocí nástrojů GIS" č.KJ.B 700 860 801.

Garantem výzkumů části věnované sociálním souvislostem je RNDr. Bohumil Frantál.

Zdroj: vlastní výzkum

Větrné elektrárny, veřejné mínění a NIMBY syndrom

Výrazná divergence mezi relativně vysokou mírou podpory (70-90%) využívání obnovitelných zdrojů (včetně rozvoje větrné energetiky) jako obecné ideje

X a mírou akceptace VTE (40-65%) jako reálných staveb strukturujících konkrétní krajinu (lokální projekty)

? „Sociální propast“ v postojích je nejčastěji vysvětlován tzv. NIMBY teorií - lidé podporují určitou myšlenku v obecné rovině, ale brání se její realizaci ve vlastní lokalitě

? důvody opozice z zájmy a motivy (informovanost, mýty, předsudky, názorovi vůdci, specifické lokální zkušenosti, politická opozice, apod.)